

Holm: Jeg oplyser jo blot det, som den ærede Ordfører fremdrog. Altsaa, den ærede Ordfører havde en saadan privat Skrivelse, men da vi saa spurgte, om vi ikke kunde faa den at se, svarede han, at han havde ikke troet sig berettiget til at meddele den i Udvalget, da det var en privat Skrivelse, men hvis vi ønskede at se den, kunde vi jo faa den at se. Og det er ganske rigtigt, at saa har jeg derefter set denne private Skrivelse. Men da vi saa den og endnu mere, da vi saa den offentlige Skrivelse, som findes aftrykt i Betænkningen, viste det sig, at her drejede det sig om en ganske overordentlig vigtig Sag, der vilde faa gennemgribende Betydning for hele det kirkelige Livs Udvikling i Kjøbenhavn og for de kjøbenhavnske Skatteborgere. Ærede Medlemmer vide jo, at for nogle Aar siden stillede Folketinget sig afgjort paa det Standpunkt, at man ikke længer vilde give Bidrag til Kirkerne i Kjøbenhavn. Det var paa et Tidspunkt, da der fra kirkelige Kredse rettedes et stærkt Angreb paa Lovgivningsmagten, fordi man ikke opfyldte Grundlovens Bestemmelse om at understøtte Folkekirken paa tilbørlig Maade her i Hovedstaden. Man stillede sig paa et Slags juridisk Standpunkt og forlangte fra kirkelig Side, at Staten *skulde* støtte. Jeg beklagede i høj Grad den Stilling, man saaledes indtog fra kirkelig Side, at man ligesom vilde tiltinge sig Støtte til det kirkelige Arbejde i Kjøbenhavn. Denne Støtte blev nægtet her i Folketinget, og derefter tog man saa fra kirkelig Side fat paa en hel anden Maade, idet man sagde: Nuvel, naar Staten ikke vil støtte os, saa maa vi se at hjælpe os selv ved frivillige Bidrag. Jeg tror, det var en overordentlig heldig Beslutning. Jeg tror, det har ført til noget af det smukkeste, som den kirkelige Udvikling i Danmark i lange Tider har ført med sig, nemlig hele det stærkt opblomstrende frivillige Arbejde, som siden er foregaaet i Befolkningen. Der har dannet sig forskellige Komiteer til at opføre Kirker og holde Gudstjeneste. Den vigtigste af dem, og den, som efterhaanden har optaget en Del af de andre i sig, er den saakaldte Kirkefond. Med Hensyn til denne Fond svæver Folk for en Del i Misforstaaelse, idet de tro, at den væsentlig opretholdes ved den Kollekt, som en tidligere Kultusminister har givet Tilladelse til fra 1896 at optage paa Store Bededag i alle Landets Kirker. Det, der er indkommet ved denne Kirkekollekt, har i de senere Aar kun været 28,000 Kr. aarlig.

Derimod er der gennem andre frivillige Bidrag fremkommet meget betydelige Summer, saaledes at Kirkefonden alene siden 1890 har indsamlet 988,000 Kr., altsaa omtrent 1 Mill. Kr., og de andre Kirkekomiteer en anden Mill. Kr., saaledes at det drejer sig om en privat Indsamling i det hele paa et Par Mill. Kr. For disse Penge har man opført en hel Række — vistnok 13 — ny Kirker, og ikke blot har man opført disse ny Kirker, men man lønner ogsaa Præsterne derved, saaledes at Folkekirken har faaet disse Kirker uden noget Bidrag fra Statens Side, hverken til Kirkernes Opførelse eller til Præsternes Lønning. Der er altsaa her en Kreds, der frivillig har stillet sig til Folkekirken Tjeneste, som har bragt store private Ofre og sat en meget betydelig Virksomhed i Gang, en Virksomhed, der paa mange Maader er indrettet saaledes, at det i høj Grad maa paaskønnes netop ogsaa fra Folketingets Side, idet man har søgt at komme bort fra den modbydelige Forskel, der ofte i Kirkerne gøres mellem de velhavende og de mindre velhavende. Man har her saa vidt muligt søgt at indrette de forskellige kirkelige Handlinger saaledes, at de for de fattiges Vedkommende blive udførte paa lignende Maade som for de mere velstaaende. Man har fuldkommen afskaffet de saakaldte Bunkebegavelser og Bunkebryllupper. Der findes ingen lukkede Stole i disse ny Kirker. Der er overhovedet der en smuk og demokratisk Ordning af disse Forhold. Kirkefonden lønner helt eller delvis 19 Præster, og den har i det væsentlige, saa vidt den har kunnet, sat dem paa fast Gage, for at de skulde være økonomisk uinteresserede i, hvem det er, de betjene, enten det er de mere velstaaende eller de mindre velstaaende. Det aarlige Budget, Kirkefonden har til Driften af disse Virksomheder, beløber sig allerede for det sidste Aar, der er opgivet, til 109,900 Kr. Det er altsaa en overordentlig betydningsfuld Virksomhed. Fra denne Virksomheds Side kommer man nu til os her i Rigsdagen. Kirkefondens Bestyrelse henvendte sig til Udvalget med et Andragende af en højst aparte Art. Her kommer til Folketinget den ene Kreds efter den anden og siger: Hjælp os med Statsmidler; der gaar næsten ikke en Dag, uden at der kommer Begøring af denne Art. Men her kommer mærkelig nok en Kreds og siger: Lad os blive fri for Statshjælp, lad os blive fri for Statsmidler; lad os faa Ro til at arbejde i vort frivillige Arbejde, thi det har vist sig,